

Portuguès

Nivell avançat

Competència lingüística comunicativa

A. Competència pragmàtica

1. Funcions

1.1. Coneixements i informació

Identificar i identificar-se; informar; narrar; descriure (processos); afirmar, negar; anunciar; postil·lar; assentir i dissentir; classificar; comparar; confirmar la veracitat d'un fet; corroborar; desmentir; expressar desconeixement; expressar dubte.

1.2. Opinions, creences, hipòtesis

Expressar acord i desacord; expressar i argumentar una opinió; atribuir un fet a algú; conjecturar; expressar una creença, expressar escepticisme; formular hipòtesis (sobre esdeveniments presents, passats i futurs); objectar; predir; suposar; valorar un fet (com a causa o conseqüència d'un altre, com a contingent, com a versemblant...).

1.3. Propòsits d'acció: intencions, decisions, voluntat

Expressar el propòsit, la intenció o voluntat de fer alguna cosa; oferir alguna cosa; oferir ajut; oferir-se a fer alguna cosa; accedir, negar-se a fer alguna cosa; admetre; consentir; convidar; prometre, jurar; retractar-se...

1.4. Actes directius i persuasius (que tenen com a finalitat que la persona destinatària faci o no faci alguna cosa)

Donar ordres; demanar informació; demanar, sol·licitar, suplicar alguna cosa, que alguna persona faci alguna cosa, ajut; demanar confirmació; demanar consell, aconsellar, desaconsellar, recomanar; demanar i donar instruccions; demanar opinió; demanar, donar i denegar permís, demanar autorització, autoritzar i denegar autorització; restringir; dispensar o eximir algú de fer alguna cosa; exigir; advertir, alertar; amenaçar, intimidar; animar i desanimar; demandar; desestimar; persuadir, dissuadir; expressar el desig que algú faci alguna cosa; prevenir algú en contra d'alguna cosa o d'una persona; censurar; prohibir; proposar, suggerir; queixar-se, reclamar; recordar alguna cosa a una persona; recriminar, retreure, renyar.

1.5. Sentiments, actituds, estat físic i anímic

Expressar estat físic, de salut o d'ànim: admiració; decepció; afecte, estimació, amor, odi; simpatia, antipatia; alegria o felicitat, tristesa; ànim, ansietat; aprovació, desaprovació; confiança, desconfiança, escepticisme; desig; rebuig; fàstic; indiferència; dubte; esperança, desesperança; dolor, alleujament; irritació; preocupació; sorpresa; temor; tranquil·litat; menyspreu; resignació; vergonya. Acusar; defensar; exculpar...

1.6. Relació social; actituds envers les altres persones

Presentar-se i respondre a una presentació; saludar, respondre a una salutació, demanar de transmetre una salutació; acceptar excuses; acomiadar-se, respondre a

un acomiadament; convidar, acceptar o declinar una invitació; agrair, respondre a un agraïment; atreure l'atenció; demanar disculpes i perdó, perdonar; donar, acceptar i refusar excuses; donar la benvinguda; expressar aprovació; expressar condol; felicitar i respondre a una felicitació; interessar-se per algú o per quelcom, respondre a mostres d'interès; lamentar; compadir-se; insultar; fer compliments.

2. Competència sociolingüística

Atès que la llengua és un fenomen sociocultural que incideix en la forma en què les persones es comuniquen i que comporta una manera de veure i d'entendre el món, cal posar l'accent en els aspectes de l'ús de la llengua, que es relacionen amb aquest fenomen i que conformen la competència lingüística. A continuació es llisten els aspectes que caldrà incorporar en el curs del procés d'ensenyament-aprenentatge d'aquest nivell:

2.1 Marcadors lingüístics de relacions socials que reflecteixen les diferències en l'estatus de les persones interlocutores, la proximitat de la relació i el registre del discurs i es manifesten en:

- La selecció i l'ús de les salutacions de rebuda, presentació, comiat.
- La selecció i l'ús de formes de tractament, formal, informal, familiar.
- Les convencions en els torns de paraula.

2.2 Fórmules de cortesia que varien d'una cultura a una altra, la inadequada aplicació de les quals entrebanca o impossibilita el funcionament dels principis de cooperació i pot comportar malentesos interculturals.

2.3 Introducció d'expressions de saviesa popular - component significatiu de l'aspecte lingüístic de la competència sociocultural - i actualment, grafitis, eslògans publicitaris a la televisió o a la vestimenta, i plafons als llocs de treball, amb la mateixa funció.

- Refranys
- Expressions idiomàtiques
- Cites

2.4 Diferències de registre referides a diversos usos de la llengua en contextos diferents:

- formal
- estàndard
- informal
- familiar

2.5 Introducció al reconeixement d'alguns indicadors lingüístics de procedència geogràfica, grup professional, social, generacional. Aquests indicadors poden ser de:

- lèxic
- accent
- aspectes paralingüístics
- llenguatge corporal

B. Competència discursiva

El text com a unitat mínima de comunicació.

1. Organització del discurs

1.1. Adequació al context

Relació del text amb la situació de comunicació.

Identificació i/o selecció de:

- 1.1.1. Els indicis situacionals: lloc, canal, persones interlocutores i relació entre ells.
- 1.1.2. Funció comunicativa del text.
- 1.1.3. Tipus de text i format.
- 1.1.4. Varietat i registre: llengua oral / llengua escrita; registre formal / informal; neutre; varietat estàndard / no estàndard;
- 1.1.5. Tema: enfocament i contingut.

1.2. Coherència textual

El text com a unitat global de significat.

- 1.2.1. Pertinença del contingut.
Selecció de contingut rellevant.
- 1.2.2. Estructuració del contingut.
Ordenació lògica de les idees.
- 1.2.3. Selecció de les estructures morfosintàctiques i del lèxic adequats.

1.3. Cohesió textual.

Organització interna del text. Inici, desenvolupament i conclusió de la unitat textual.
Relacions sintàctiques i semàntiques (fenòmens gramaticals i lèxics) que connecten els enunciatos d'un text entre si.

- 1.3.1. Inici del discurs
 - Mecanismes iniciadors (presa de contacte).
 - Introducció del tema.
 - Tematització.

- 1.3.2. Desenvolupament del discurs

- Desenvolupament temàtic

Manteniment del tema

- Coreferència (ús de l'article, pronoms, demostratius; concordança de temps verbals). Anàfora, catàfora, dixi. Límits de la pronominalització. Interferències d'altres llengües en la coreferència.

- Repetició. Substitució per sinònims, hipònims i proformes lèxiques.
- Reformulació. Paráfrasi i aclariments.
- Èmfasi.

Expansió del tema

- Exemplificació.
- Al·lusions, referències, cites i evocacions.
- Definicions.
- Enumeració, seqüenciació temporal.
- Reforç. Precisió/matisació.
- Contrast.
- Conseqüència.
- Introducció de subtemes.
- Personalització.

Canvi temàtic.

- Digressió.
- Recuperació del tema.

La connexió: ús d'elements d'enllaç i organització del text.

Connectors textuais:

- Addició.
- Contrast.

- Finalitat.
 - Causa.
 - Conseqüència.
 - Condició
- 1.3.3. Conclusió del discurs.
- Resum /Recapitulació.
 - Indicació de tancament textual i tancament textual.
- 1.3.4. Discurs oral: iniciació i manteniment (recursos específics).
- El torn de paraula: presa, manteniment i cessió.
 - Paper de la persona interlocutora.
- Demostrar implicació.
- Petició de confirmació.
- Recursos dilatoris: ús de mots falca.
 - Autocorrecció, rectificació, expressió de dubte.
 - L'entonació com a recurs de cohesió del text oral.
- 1.3.5. La puntuació com a recurs de cohesió d'un text escrit: usos dels signes de puntuació.
- El punt: absència en sigles, símbols, algunes abreviatures, títols, subtítols, rètols, datacions, ordinals, al finals de càrrecs i noms...
 - La coma
- Desplaçament dels elements constituents de l'oració.
- Enumeracions en combinació amb el punt i coma.
- En les el·lipsis.
- En la subordinació adverbial.
- Per evitar ambigüitats.
- Vocatiu.
- Els dos punts: en documents administratius.
 - Els punts suspensius: en omissions de text entre claudàtors.
 - El punt i coma: per separar oracions unides per un lligam lògics; en enumeracions complexes; davant de conjuncions adversatives i concessives en oracions llargues.
 - Els parèntesis: intercalació d'informació secundària en el discurs.
 - Les cometes: expressar ironia, col·loquialismes, argot, vulgarismes, eslògans...
2. Textos i àmbits d'ús
- 2.1. Expressió i interacció oral
- 2.1.1. Converses de caràcter col·loquial i transaccional.
- 2.1.2. Converses de caràcter formal o semi-formal.
- 2.1.3. Monòlegs espontanis o preparats, adreçats a una audiència: narracions de fets, experiències; exposició argumentada d'idees i presentacions de temes d'interès general no especialitzat.
- 2.1.4. Participació en tertúlies i debats.
- 2.1.5. Participació en activitats d'aprenentatge i d'avaluació (presentacions d'un tema d'interès personal o professional, debats, simulacions, enquestes, entrevistes...).
- 2.1.6. Anuncis publicitaris.
- 2.1.7. Participació en xats, blogs, i altres mitjans que ens ofereix Internet i les TIC.
- 2.2. Expressió i interacció escrita
- 2.2.1. Cartes formals: de sol·licitud, acceptació, reclamacions, queixes...
- 2.2.2. Escrits personals, informes i articles relacionats amb els estudis o la feina.
- 2.2.3. Formularis de reclamació, comunicat d'accidents o sinistres.
- 2.2.4. Articles d'opinió (cartes al director, revista de l'escola...)
- 2.2.5. Prendre apunts i fer resums.
- 2.2.6. Escritura creativa (cançons, poemes, contes, altres textos literaris...).

2.2.7. Activitats d'aprenentatge i avaluació (crítiques d'espectacles, narracions, escriptura creativa, col·laborativa...)

2.2.8. Participació en xats, blogs, i altres mitjans que ens ofereix Internet i les TIC

2.3. Comprensió oral

2.3.1. Notícies, reportatges, debats, tertúlies, etc. emesos per ràdio o televisió.

2.3.2. Espectacles en directe (teatre, cinema, esports, concerts, cançons...).

2.3.3. Discursos, conferències...

2.4. Comprensió escrita

2.4.1. Diaris i revistes.

2.4.2. Textos literaris (novel·la, assaig, poesia...).

2.4.3. Manuals d'instruccions, catàlegs i prospectes.

2.4.4. Tires còmiques i acudits.

2.4.5. Anuncis publicitaris.

2.4.6. Diccionaris monolingües.

2.5. Mediació oral i escrita

2.5.1. Fer d'intermediari/ària en transaccions i situacions socials per a amistats, família, col·legues professionals, convidats estrangers...

2.5.2. Resum de l'essencial d'articles de diaris i revistes.

2.5.3. Resum d'una xerrada o conferència sobre temes d'interès general o relacionats amb l'àmbit acadèmic o professional de l'alumne.

2.5.4. Traducció de fragments d'articles en diaris, revistes, de novel·les, poemes, i textos no especialitzats.

C. Competència lingüística.

1. Lèxic i aspectes semàntics

1.1. Repertoris lèxics: reconeixement i utilització adequada (producció i comprensió) en els contextos a què es refereixen els objectius especificats per a aquest nivell.

1.2. Famílies lèxiques (sinònims, antònims, mots polisèmics, precisió lèxica...). Vulgarismes, cultismes i neologismes. Sinònims relacionats amb el registre, amb el context i amb el grau d'especialització i de precisió.

1.3. Paraules compostes i derivades (prefixos, sufixos, parasintètics, cultismes...).

1.4. Onomatopeies

1.5. Abreviacions i sigles

1.6. Préstecs i mots d'origen estranger

1.7. Frases fetes, dites i refranys

1.8. Mots transparentes o pròxims. Falsos amics. Interferències lèxiques més freqüents (calcs i barbarismes)

1.9. Recursos expressius: eufemismes, metàfores, metonímia, comparacions

1.10. Diferències lèxiques entre les variants de la llengua portuguesa: Brasil, Portugal i països africans

1.11. Lèxic de procedència indígena i africana

2. Morfosintaxi

Elements constituents de l'oració

2.1. El substantiu

2.1.1. Morfologia del substantiu: casos particulars en la flexió de gènere i nombre.

- Grau relatiu: diminutius i augmentatius: casos particulars.

2.2. Els determinants

2.2.1. Articles. Revisió, sistematització i consolidació. Casos particulars.

2.2.2. Demostratius. Revisió, sistematització i consolidació. Casos particulars.

2.2.3. Possessius. Revisió, sistematització i consolidació. Casos particulars.

2.2.4. Quantificadors:

- Numerals. Cardinals. Ordinals. Revisió, sistematització i consolidació. Casos particulars.

- Altres quantificadors.

2.2.5. Altres determinants: aposició.

2.3. Els pronoms

2.3.1. Els pronoms personals. Revisió, sistematització i consolidació. Casos particulars.

2.3.2. Formes de tractament. Casos particulars. Restriccions d'ús per registre.

2.3.3. Els pronoms reflexius i recíprocs. Altres casos.

2.3.4. Els relatius: Variables i invariables. Revisió, sistematització i consolidació. Casos particulars.

2.3.5. Formes tòniques i àtones. Revisió, sistematització i consolidació de l'*ênclise*, *mesóclise* i *próclise*. Diferències entre Brasil i Portugal.

2.3.6. Col·locació dels pronoms àtons amb els temps composts.

2.3.7. Combinacions i contraccions dels pronoms àtons CD/CI.

2.3.8. Els interrogatius. Revisió, sistematització i consolidació. Casos particulars.

2.3.9. Els exclamatius. Revisió, sistematització i consolidació. Casos particulars.

2.4. L'adjectiu

2.4.1. Morfologia del adjectiu: casos particulars en la flexió de gènere i nombre.

2.4.2. Casos particulars de la posició de l'adjectiu.

2.5. El verb

2.5.1. Tipus de verb

- Verbs irregulars. Revisió, sistematització i consolidació.

- Verbs defectius: Casos especials.

- Verbs *abundantes*.

- Verbs reflexius. Casos especials.

- Verbs predicatius intransitius. Verbs predicatius transitius. Casos particulars.

- Verbs de règim preposicional. Casos particulars.

2.5.2. Formes personals i no personals:

- Contrast "*infinitivo pessoal / impessoal*".

- "*Infinitivo pessoal flexionado*". Altres casos.

- "*Infinitivo pessoal flexionado*" compost.

- Gerundi simple i gerundi compost (usos especials).
 - Participis irregulars.
 - Participis *duplos*.
- 2.5.3. Temps i aspecte.
Temps verbal d'indicatiu.
- Expressió de present, passat i futur. Revisió, sistematització i consolidació dels temps simples. Usos particulars.
 - Temps compostos : *Pretérito perfeito composto/Futuro do presente /Futuro do pretérito/ Pretérito mais-que perfeito composto.*
 - Contrast *Pretérito perfeito composto/ pretérito perfeito simple.*
 - Correlacions temporals: sistematització.
- Temps verbal de subjuntiu.
- Present,imperfet i futur simple. Formes regulars. Revisió, sistematització i consolidació. Usos particulars.
 - Contrast futur de subjuntiu / imperfecte de subjuntiu simple i compost.
 - Temps compostos: *Pretérito perfeito/pretérito mais-que-perfeito/futuro composto.*
 - Correlacions temporals: sistematització.
 - Imperatiu: revisió, sistematització i consolidació.
- Aspecte.
- Revisió, sistematització i consolidació dels diferents aspectes verbals.
 - Expressió de la temporalitat i els seus matisos.
 - Expressió de la condició i els seus matisos.
 - Expressió de la hipòtesi i els seus matisos.
- 2.5.4. Modalitat
- Revisió, sistematització i consolidació de les perífrasis verbals d'obligació, possibilitat, imminència, probabilitat i necessitat.
 - L'èmfasi: altres casos.
- 2.5.5. La veu passiva: morfologia i ús.
- 2.6 . Les preposicions
- 2.6.1. Revisió, sistematització i consolidació. Casos particulars.
- 2.6.2. Usos particulars d'algunes preposicions.
- 2.7. Els adverbis
- 2.7.1. Casos particulars.
- 2.7.2. Locucions adverbials.
- 2.8. L'oració simple
- 2.8.1. Revisió, sistematització i consolidació.
- 2.9. L'oració composta
- 2.9.1. La subordinació: revisió, sistematització i consolidació.
- Oracions subordinades substantives.
 - Oracions subordinades completives d'infinitiu.
 - Oracions subordinades adjectives o de relatiu.
 - Oracions subordinades condicionals.
 - Oracions subordinades causals.
 - Oracions subordinades concessives.
 - Oracions subordinades conclusives.
 - Oracions subordinades temporals.
 - Oracions subordinades finals.

- Oracions subordinades comparatives.
 - Oracions subordinades exclamatives.
 - Interferències sintàctiques en els usos dels connectors.
- 2.9.2. La coordinació. Revisió, sistematització i consolidació.
- Oracions conjuntives
 - Oracions disjuntives
 - Oracions adversatives
 - Oracions conclusives

3. Ortografia i aspectes gràfics

3.1. Representació gràfica de fonemes i sons. El sistema vocàlic i el sistema consonàntic

3.2. Signes ortogràfics. Revisió, sistematització i consolidació

3.3. Diferències ortogràfiques entre Brasil i Portugal

3.4. Signes de puntuació. Ús del punt, la coma, punts d'interrogació i exclamació. Revisió, sistematització i consolidació

3.5. Observacions sobre l' ús del guió

3.6. Estructura sil·làbica. Divisió de paraules

3.7. Accents diacrítics

3.8. Ortografia i adaptació de les paraules d'origen estrangera

3.9. Abreviatures

3.10. Sigles

4. Fonètica i fonologia

La pronunciació estàndard portuguesa i brasilera: diferències.

4.1. Sons i fonemes vocàlics: revisió, sistematització i consolidació

4.1.1. Sons orals. Plurals amb alteració de timbre de la vocal tònica.

4.1.2. Sons nasals.

4.2. Sons i fonemes consonàntics: revisió, sistematització i consolidació

4.3. Processos fonològics (ensordiment, sonorització, assimilació, elisions, palatalització, nasalització, alternança vocàlica, emmudiments...). Processos fonològics de paraules estrangeres i de paraules que en llengües properes es pronuncien de manera diferent.

4.4. Accent, ritme i entonació; Patrons tonals d'elements lèxic aïllats. Accentuació de paraules cultes i paraules estrangeres ; doble possibilitat d'accentuació.